

M U N I
M E D

Zdraví a nemoc

Determinanty zdraví a nemoci

16.02.2023

Zdraví

- „Zdraví je stav úplné fyzické, duševní a sociální pohody, nikoli pouze nepřítomnost nemoci nebo zdravotního postižení“. (WHO)
- V roce 1984 WHO zveřejnila poupravenou definici:
„Zdraví je stav, který na jedné straně umožňuje jednotlivcům i skupinám lidí poznat vlastní cíle a uspokojovat potřeby a na druhé straně reagovat na změny a vyrovnávat se se svým prostředím. Zdraví se chápe jako zdroj každodenního života, a ne jako cíl života.“

Zdraví

Zdraví jako komodita

Zdraví jako ideální stav člověka, který se cítí dobře (wellness)

Zdraví jako dobré fungování (fitness).

Zdraví jako druh fyzické a psychické síly.

4 pohledy na pojem zdraví

- **lékař** – zdraví chápe jako nepřítomnost nemoci, choroby nebo úrazu
- **sociolog** – zdravý člověk je schopen fungovat ve všech sociálních rolích
- **humanista** – zdravý člověk je schopen pozitivně se vyrovnávat s životními úkoly, které se během života vyskytnou
- **idealista** – zdravý člověk je člověk, kterému je dobře jak tělesně a duševně tak i sociálně

Základní komponenty zdraví

- **Duševní zdraví** (někdy se uvádí i termín „psychologické zdraví“) zahrnuje i emocionální zdraví, vztahuje se k intelektuálním schopnostem a k subjektivnímu hodnocení vlastního zdravotního stavu.
- **Tělesné zdraví** se obvykle dává do souvislosti s nepřítomností nemoci nebo vady. Znamená udržení fyziologických funkcí orgánů, biologickou integritu jedince jako celku.
- **Sociální zdraví** se týká schopnosti navazovat sociální kontakty, rozvíjet uspokojivé mezilidské vztahy a zvládat sociální role.

Modely zdraví

- Biomedicínský model
- Ekologicko - sociální model
- Holistický model
- Behaviorální model
- Model hraní rolí
- Adaptační model
- Eudaimonistický model

Biomedicínský model zdraví

- symptomy nemoci,
  - diagnostická kritéria,
  - dostupnost vyšetření,
  - vhodná terapie
- Přináší vhodné řešení právě jen biomedicínských problémům.
Je proto nutné začlenit i další aspekty sociální ekologické apod.

Ekologicko-sociální model

- Orientace na **jedince jako součást** sociálních **skupin** (rodiny, zaměstnání, společnost...)
- Zájem na **všechny charakteristiky zdraví** (věk, vzdělání, zaměstnání příjem ...)
- **Vnímavost k hodnotám** kulturním, sociálním, individualizovaným humánní hodnotám – existencionálním, duchovním , emočním atd. Studium těchto hodnot ke vztahu ke zdraví.
- **Sledování** jak objektivních tak subjektivním **stránek zdraví a poruch.**
- **Studium zdraví v kontextu každodenního života.**
- **Zdraví, které je podmíněno vztahy** mnoho lidí nejen lékaře a pacienta

Holistický model

- zdraví vychází z celistvosti lidské bytosti a jejího prostředí, které na sebe vzájemně působí a mají svou dynamiku.
- 1. individuální zdraví**, která je spojeno s člověkem jakožto celistvým jedincem.
- 2. komunitní a institucionální zdraví**, jež jsou výsledkem vztahů mezi organismem, psychikou a osobností jednice.
- 3. globální zdraví** - propojenost společnosti a institucí se zdravím světa.

Behaviorální model

- Behaviorální zdraví se zabývá ochranou zdraví a prevencí onemocnění u zdravých jedinců, a to prostřednictvím výchovných působení ke změně chování a životního stylu. Vliv chování na zdraví jedince svědčí o jednotě těla a mysli.
- Zjištěné poznatky vedou ke zlepšení zdraví, tak i kvality života

Model hraní rolí

- Schopnost jedince plnit své společenské úlohy tj. vykonávat práci, podle tohoto modelu, jsou zdraví ti, kteří mohou plnit své úlohy.

Adaptační model

- založený na adaptaci
- zdraví = tvořivý proces
- jedinci se aktivně a soustavně adaptují na své prostředí
- choroba = selhání adaptace

Eudaimonistický model

- Poskytuje nejkompexnější pohled na zdraví
- Zdraví je stav rozvinutí uplatnění osobního potenciálu vrozených i získaných schopností pro zachování zdraví .

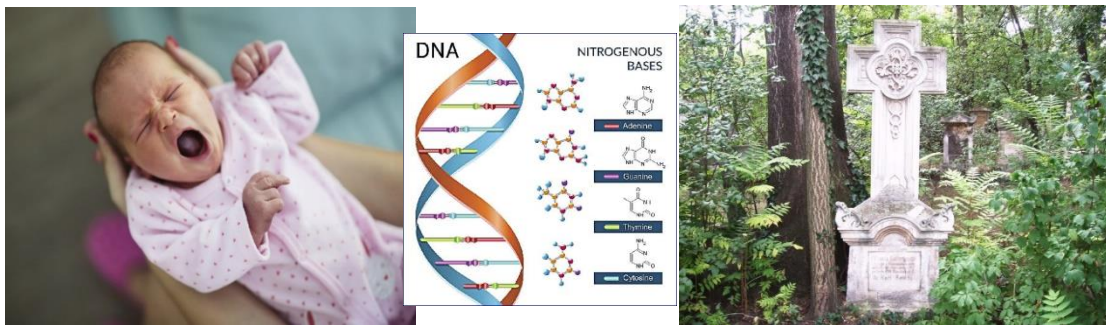
Shrnutí

Zdraví

- patří k životu,
- je nejen studováno, ochraňováno, navraceno, ale i prožíváno,
- je fenoménem humánním, sociálním i ekologickým,
- je obtížně definovatelné,

Základní determinanty zdraví

DEMOGRAFIE – GENETICKÝ ZÁKLAD

ŽIVOTNÍ STYL

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

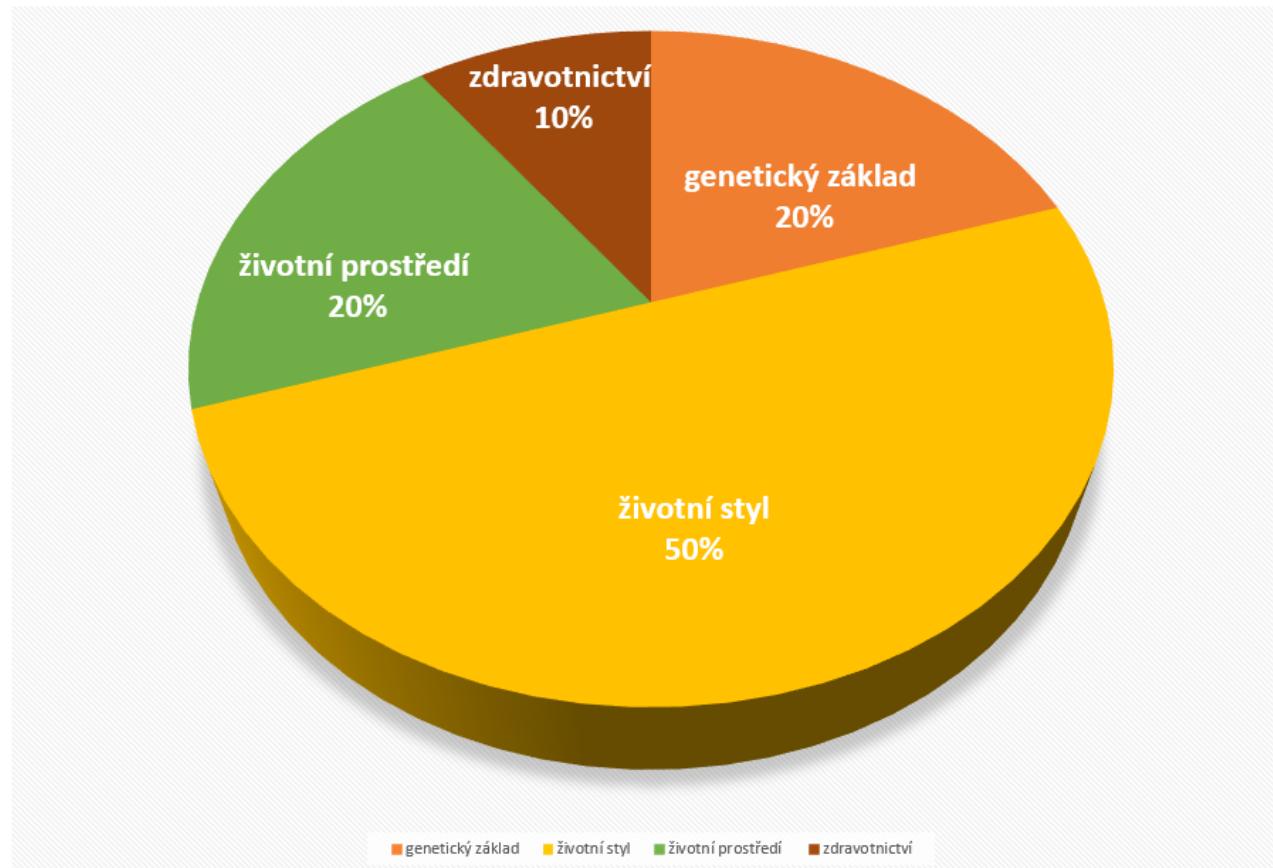

ZDRAVOTNICTVÍ

Základní determinanty zdraví

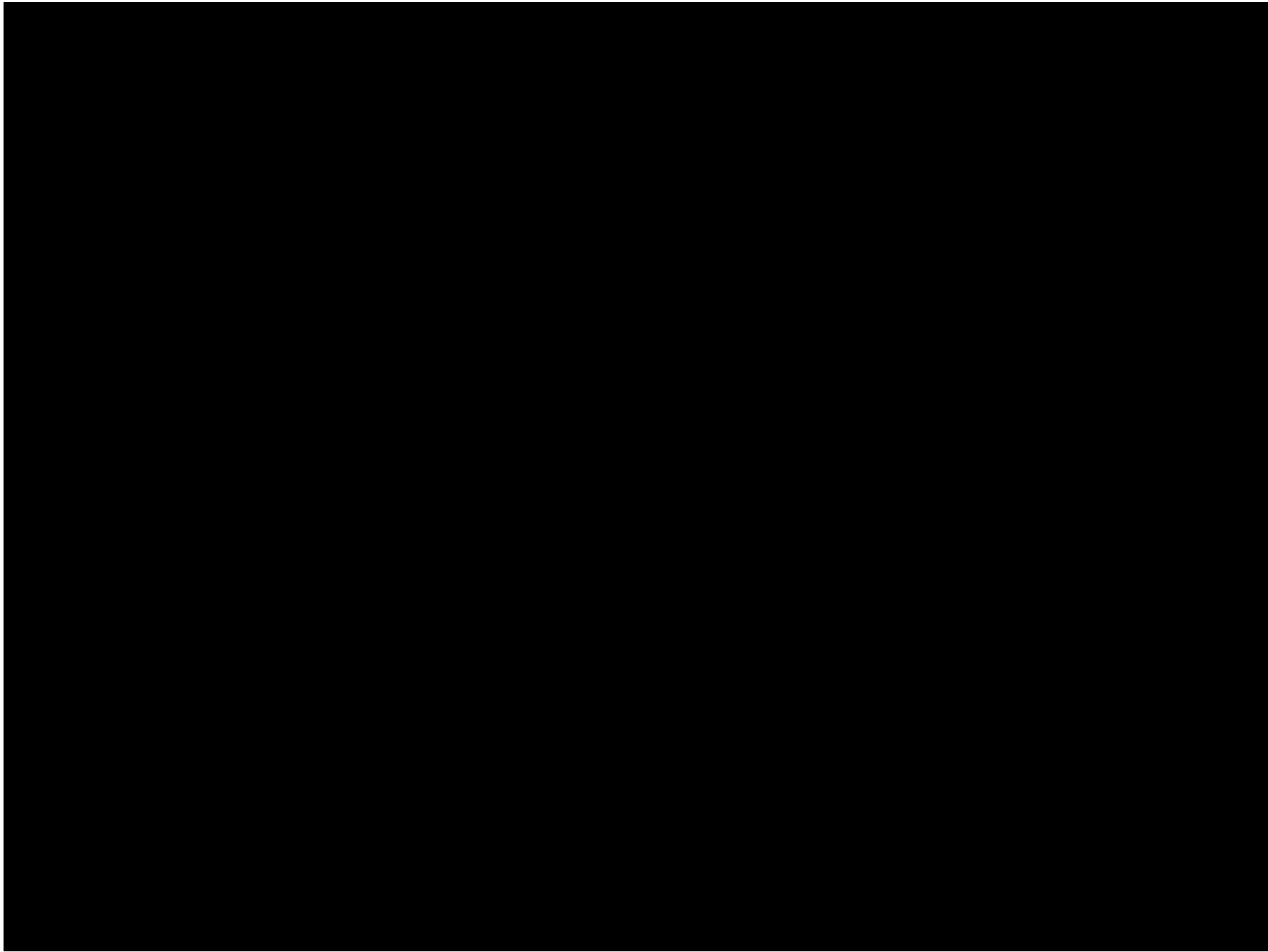
Základní determinanty zdraví a jejich vliv na zdraví v procentech

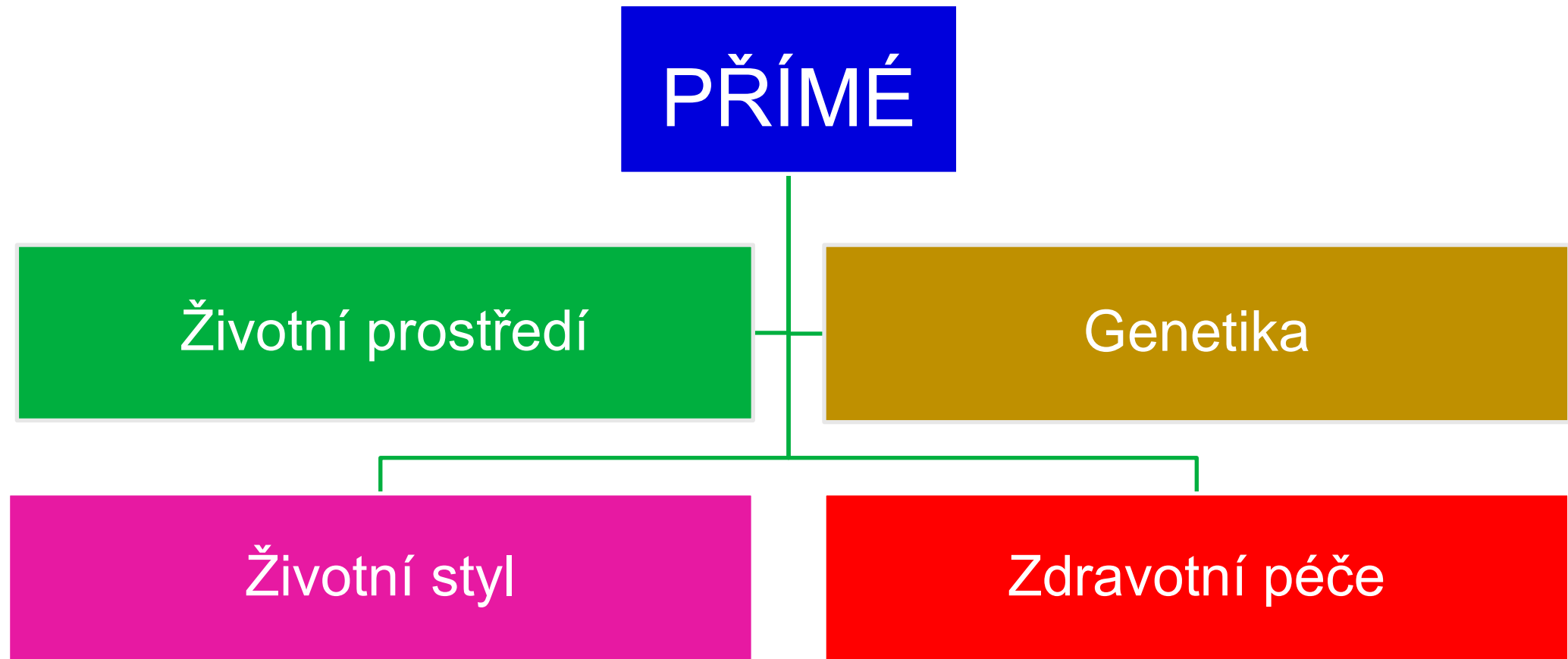

Determinanty zdraví

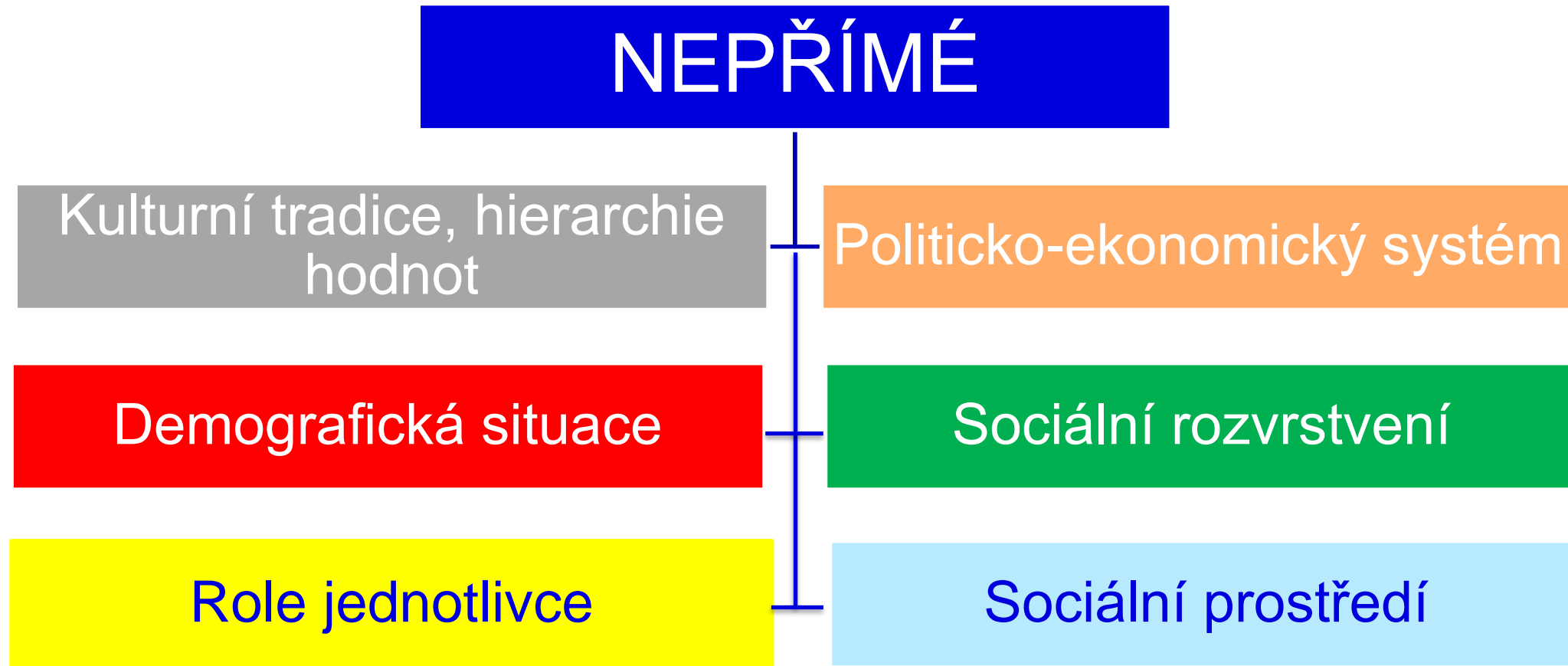
- **Sociální a ekonomické determinanty** zásadně ovlivňují základní skupiny determinant zdraví: 40% podíl životního stylu na zdraví je dále ze 35 – 70% ovlivněn sociálními a ekonomickými podmínkami, lékařská péče může prodloužit dožití a zlepšit prognózu po prodělání onemocnění, pro zdraví populace jako celku jsou mnohem důležitější sociální a ekonomické podmínky, které se významně podílejí na vzniku nemoci a potřebě lékařské péče.

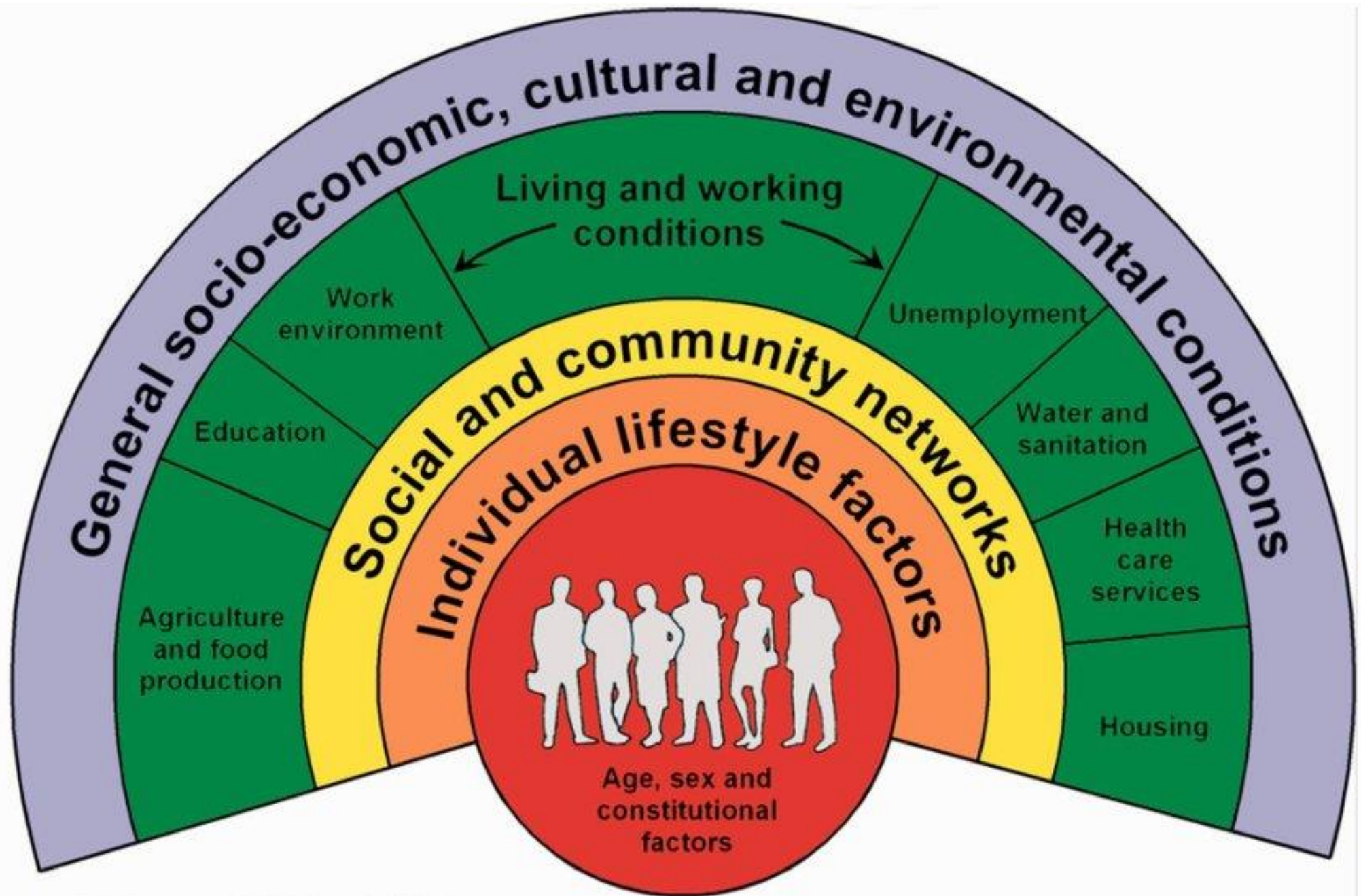

Determinanty zdraví

Determinanty zdraví

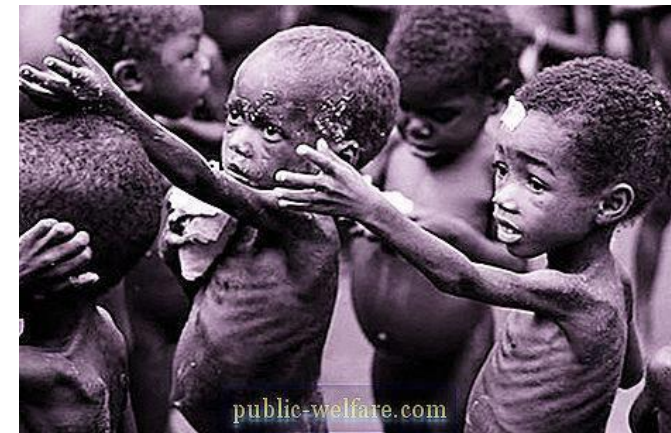

Source: Dahlgren and Whitehead, 1991

- **Spravedlnost (EKVITA) ve zdraví** znamená, že v ideálních podmínkách by měl mít **každý stejnou příležitost dosáhnout svého plného zdravotního potenciálu**, tedy nikdo by neměl být znevýhodněn při jeho dosahování, lze-li se ovšem takovému znevýhodnění vyhnout.

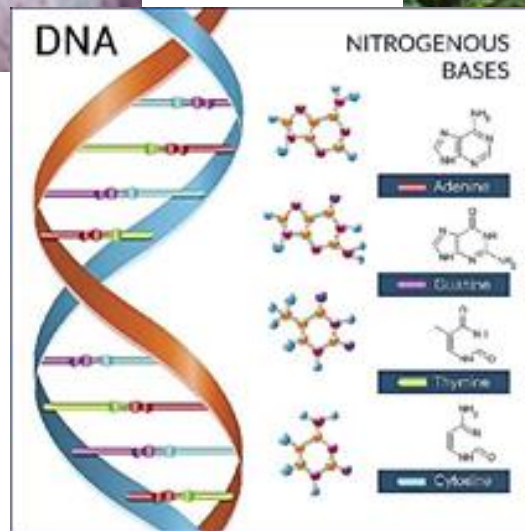
Nejchudší země světa

Hodnocení chudých zemí OSN je založeno na doplňujících materiálu Světové banky

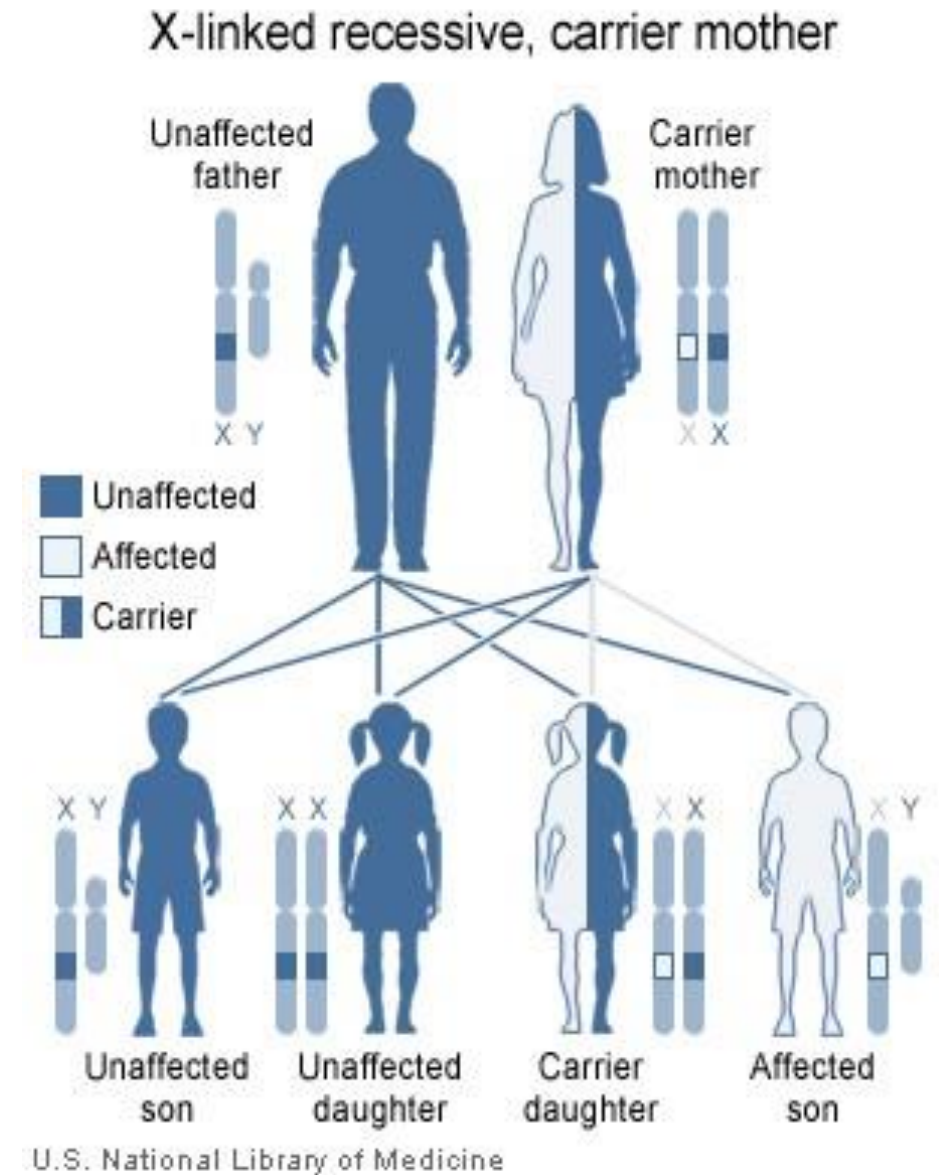
DEMOGRAFIE – GENETICKÝ ZÁKLAD

Genetický základ

- vrozené vady,
- dispozice ke vzniku nemoci, úroveň intelektových schopností,
- rozdíly ve zdraví mužů a žen...

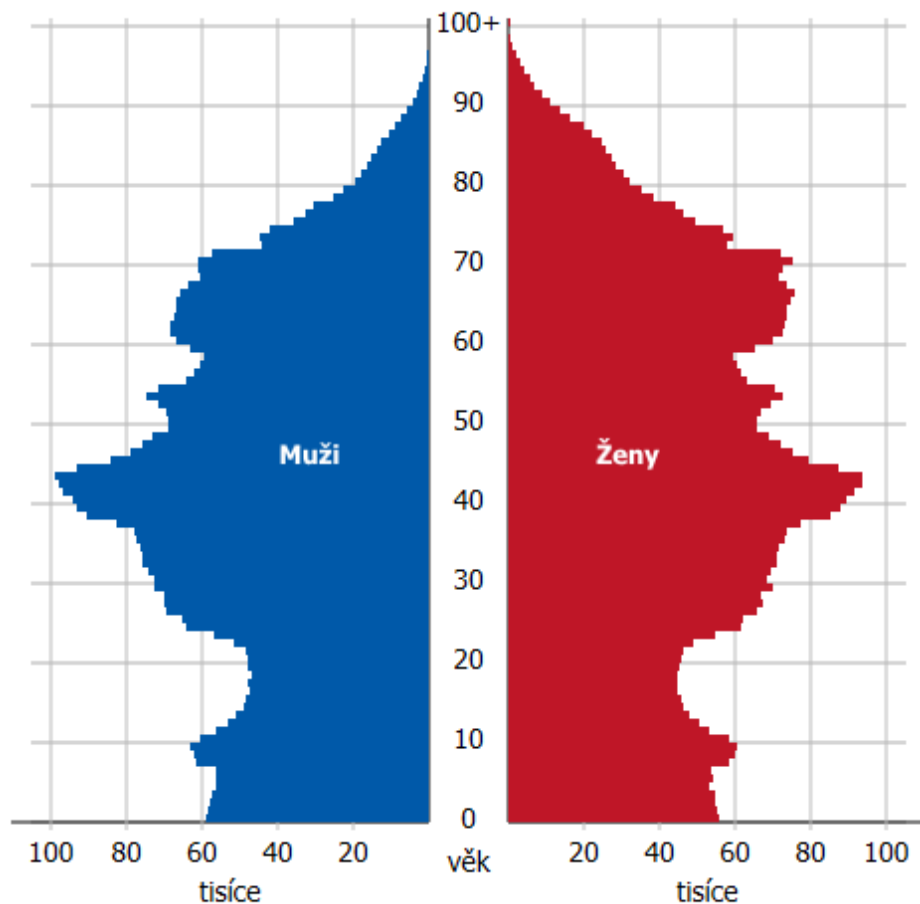

Demografie

- **Demografie** (*démos* - lid *graféin* - psát, popisovat) je věda, která studuje proces reprodukce lidských populací.
- Objektem jsou lidské populace
- Předmětem je proces demografické reprodukce = přirozený proces obnovy obyvatelstva důsledkem rození a vymírání.
- Procesy demografické reprodukce jsou:
  - úmrtnost (mortalita),
  - nemocnost,
  - porodnost (natalita),
  - potratovost,
  - sňatečnost
  - rozvodovost.

Věková struktura k 31. 12. 2017 Česká republika

Zvýraznit přebytek mužů nebo žen

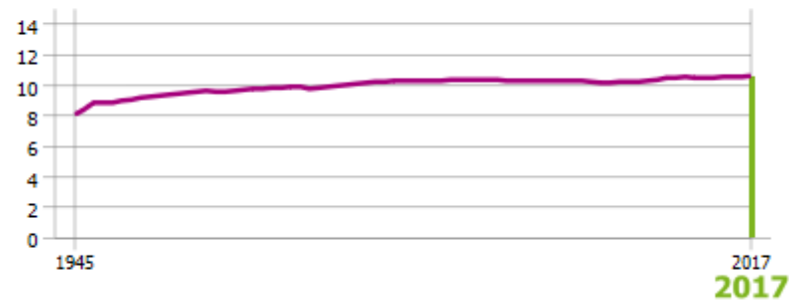
[Animace](#)

[Nápověda](#)

© Statistisches Bundesamt 2009, Insee 2011, CZSO 2018

Bilance obyvatel 2017

Vývoj obyvatelstva k 31. 12. (miliony)

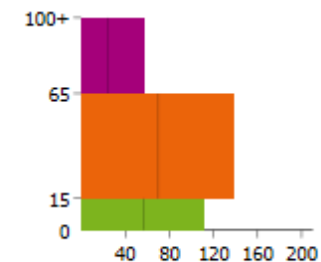
[Prohlédněte si jiné grafy](#)

[Uložit data](#)

Věkové skupiny (2017)

věk	miliony	%	% žen
65+	2,04	19,2	58,1
15 - 64	6,9	65	49,1
<15	1,67	15,7	48,7
Celkem	10,61	100	50,8

Změnit věkové skupiny

ŽIVOTNÍ STYL

člověk

Ve fyzické rovině (pro tělo)

- správná výživa, správná strava
- držet se fyzicky fit, vykonávat prospěšná cvičení
- dostatečný odpočinek
- správné zvládnání stresu

V rovině emocionální (pro mysl)

- samostatné podpůrné postoje
- pozitivní myšlenky a stanoviska
- pozitivní vnímání sebe sama

Duchovní wellness (pro duši)

- vnitřní klid
- otevřenost vlastní kreativitě
- důvěra ve vlastní vnitřní poznání

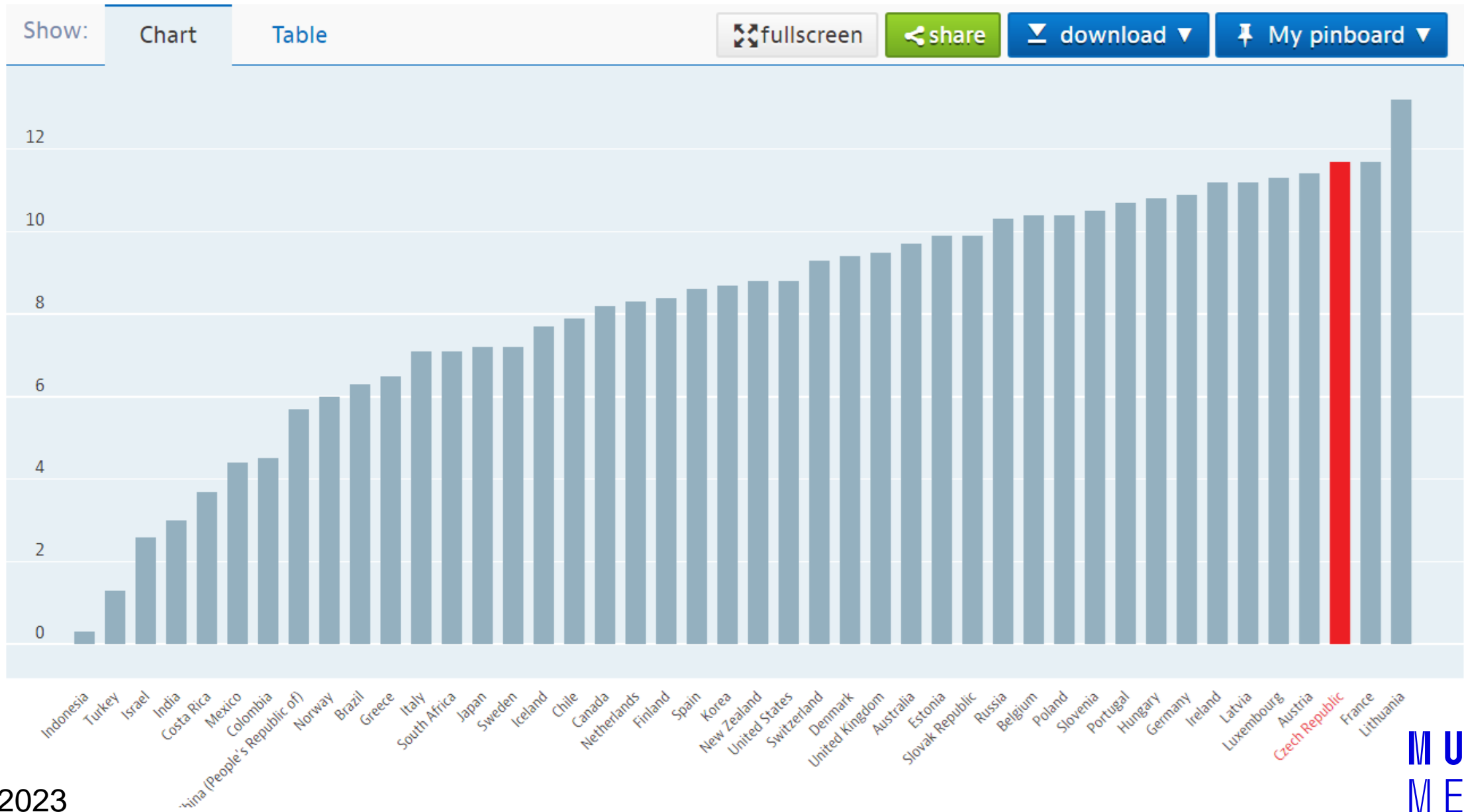
V rovině sociální (pro vztahy)

- dávat a přijímat odpuštění, lásku a soucit
- potřeba smát se a zažívat štěstí
- potřeba radostných vztahů se sebou i ostatními

Alcohol consumption

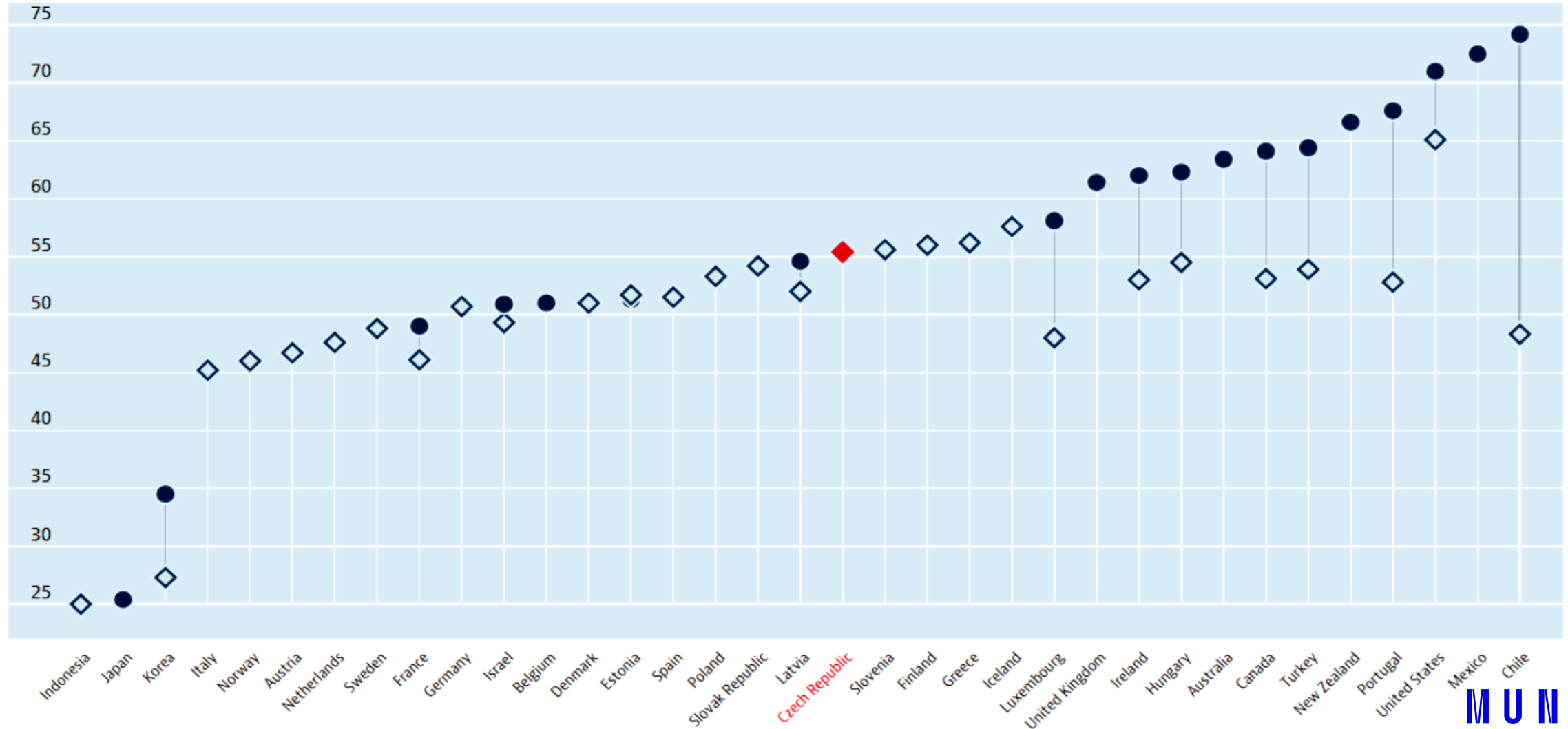
Total, Litres/capita (aged 15 and over), 2017 or latest available

Source: OECD Health Statistics: Non-medical determinants of health

Overweight or obese population Measured / Self-reported, % of population aged 15+, 2017 or latest available

Source: OECD Health Statistics: Non-medical determinants of health

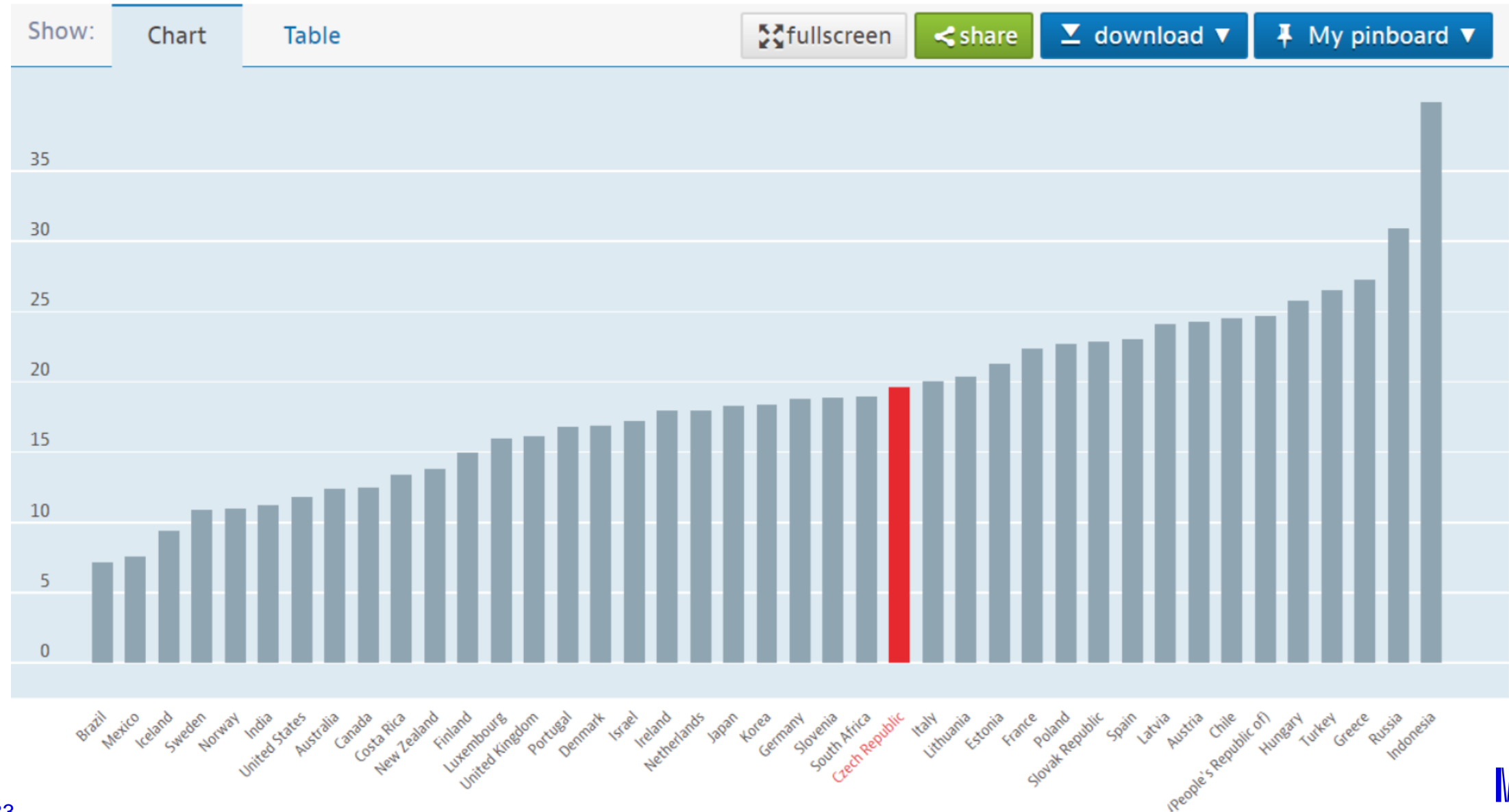

Daily smokers

Total, % of population aged 15+, 2017 or latest available

Source: OECD Health Statistics: Non-medical determinants of health

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Životní prostředí

– Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí v platném znění definuje životní prostředí jako vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismu včetně.

Obecně: soubor všech vnějších podmínek, životních i neživotných, které obklopují jedince, populaci nebo živý systém a poskytují mu všechny nezbytnosti k životu. Působení je obousměrné. Každý druh organismu vyžaduje jiné životní podmínky, jemu vlastní a nezbytné. Člověk je v podstatě součástí přirozených i umělých ekosystémů a nemůže bez nich existovat. Neuváženě je znehodnocuje a ničí. Proto je nezbytná aktivní ochrana a tvorba životního prostředí.

Životní prostředí - vliv na zdraví

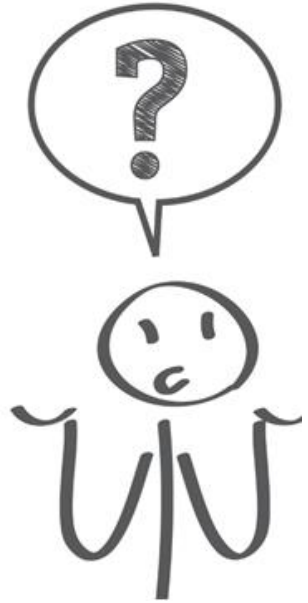
- Kvalita životního prostředí významně ovlivňuje zdraví člověka a celé populace. Podle odhadu Světové zdravotnické organizace způsobuje znečištění životního prostředí v Evropském regionu až 19% onemocnění; pouze v důsledku znečištění ovzduší poléťavým prachem v Evropě zemře předčasně asi 280 tisíc lidí.
- Nejvýznamnějšími důsledky:
  - respirační
  - kardiovaskulární
  - metabolická onemocnění,
  - vývojové a reprodukční poruchy
  - nádorová onemocnění

Životní prostředí a jeho součásti:

Jako základní složky životního prostředí bývají obvykle označovány:

- O vzduší
- Voda
- Horniny
- Půda
- Organismy
- Ekosystémy
- Energie

Mini kvíz

1. Pro uvolňování škodlivin do ovzduší používáme jedno slovo začínající na E..... Které to je?
2. Spalování fosilních paliv, kdy se do ovzduší uvolňuje síra způsobuje ..... srážky.
3. ....efekt způsobuje .....oteplování.

Mini kvíz

1. Pro uvolňování škodlivin do ovzduší používáme jedno slovo začínající na **EMISE**. Které to je?

2. Spalování fosilních paliv, kdy se do ovzduší uvolňuje síra způsobuje **KYSELÉ** srážky.

3. **SKLENÍKOVÝ** efekt způsobuje **GLOBÁLNÍ** oteplování.

> ovzduší

> příroda a krajina

> voda

> odpadové hospodářství

Ministryně

> Životopis
> V médiích

Ing. Bc. Anna Hubáčková
ministřiny životního prostředí

Oblíbené odkazy

Kontakty Věstník MŽP

Otevřená data

Environmentální nástroje

Program LIFE

Platné právní předpisy

Legislativa

Poskytování informací

Organizační struktura

Odpady Volná místa

Informační systémy životního prostředí

Úřední deska Veřejné zakázky

Kontaktní centrum proti korupci

Aktuality

🕒 11. 02. 2022

První ročník Ceny za krajinu: zvítězila mozaika Moravského Toskánska

Dříve intenzivně využívaná zemědělská krajina, teď pestrá přírodní mozaika přezdívaná Moravské Toskánsko. Proměna okolí Šardic na Hodonínsku učarovala i porotcům prvního ročníku soutěže Cena za ...

Celý článek

🕒 07. 02. 2022

Fórum udržitelného rozvoje: Pro úspěšnou ekonomickou transformaci potřebujeme spolupráci vědců napříč obory

Zelenou transformaci je třeba stavět na faktech, při hledání společenské shody pro jejich uplatnění ale musíme brát v potaz především lidské emoce a důvěru v instituce. Na tom se shodli experti ...

Celý článek

🕒 03. 02. 2022

ČR a Polsko dnes podepsaly

🕒 31. 01. 2022

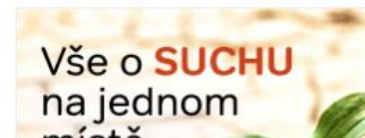
Národní park Křivoklátsko

Kalendář akcí

Další akce

MŽP na Facebooku

Vliv prostředí na zdraví

Co₂ z fosilních paliv

Skleníkový efekt

Globální oteplování

Klimatické změny

Zdraví

Životní prostředí - vliv na zdraví

- Kvalita životního prostředí významně ovlivňuje zdraví člověka a celé populace. Podle odhadu Světové zdravotnické organizace způsobuje znečištění životního prostředí v Evropském regionu až 19% onemocnění; pouze v důsledku znečištění ovzduší polétavým prachem v Evropě zemře předčasně asi 280 tisíc lidí.
- Nejvýznamnějšími důsledky:
  - respirační
  - kardiovaskulární
  - metabolická onemocnění,
  - vývojové a reprodukční poruchy
  - nádorová onemocnění

Životní prostředí a jeho součásti:

Jako základní složky životního prostředí bývají obvykle označovány:

- Ovzduší
- Voda
- Horniny
- Půda
- Organismy
- Ekosystémy
- Energie

Kvalita ovzduší

Vědci objasnili záhadu smogu, který v roce 1952 zabil 12 tisíc lidí

Tereza Stonišová

6. prosince 2016 • 09:20

foto: Flickr

Fotogalerie
22 fotografií

– Jak vzniká smog?

<https://muzudychat.cz/>

MUNI
MED

- **Ledovce tají a oteplování pokračuje. Která města budou zaplavena jako první?**
- Celosvětové klimatické změny se netýkají jen pobřežních států, ale při stejném tempu tání ledovců ohrozí i ty, kteří to rozhodně nečekají. Jaká města to nejspíše odskáčou?

Anglické město mizí z mapy. Pohlcuje ho moře

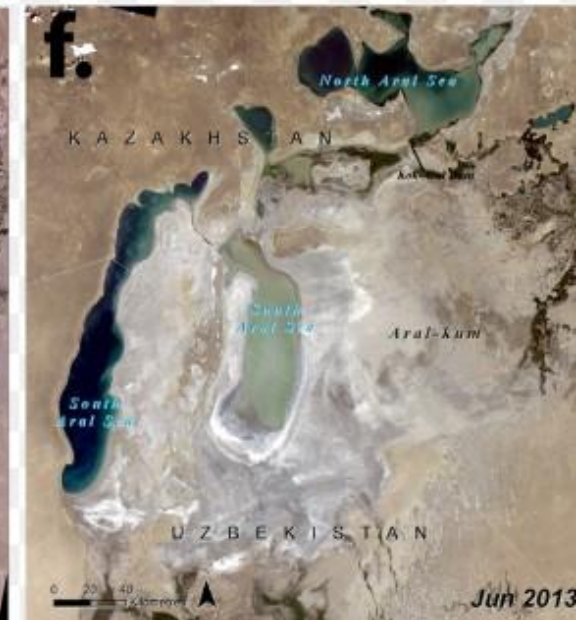
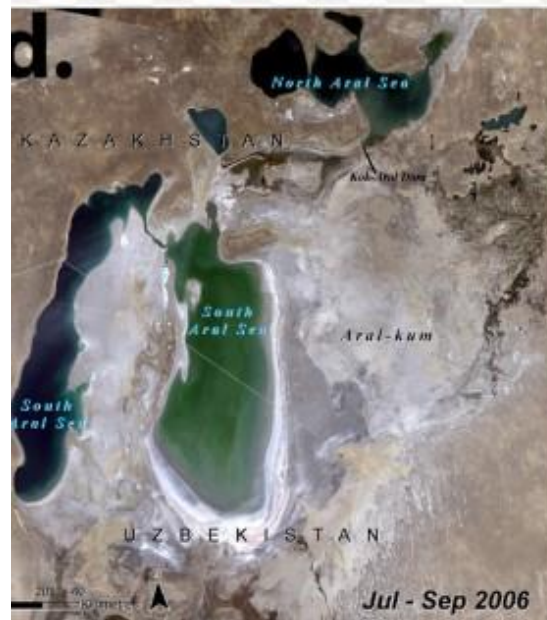
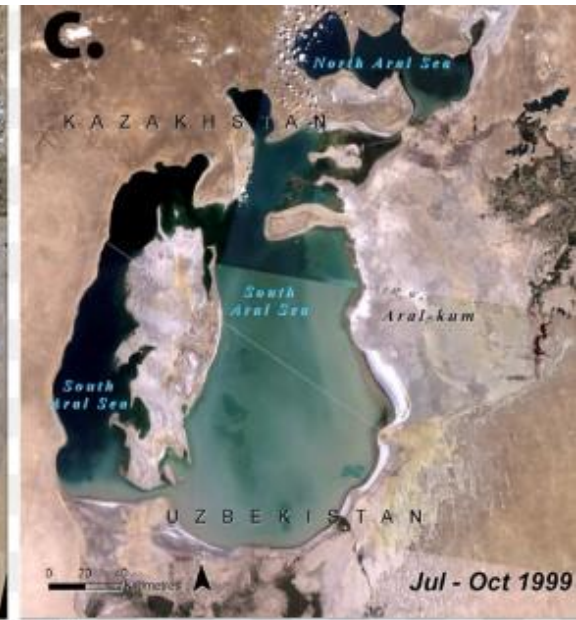
BRITSKÉ MĚSTO POHLCUJE STOUPAJÍCÍ HLADINA SEVERNÍHO MOŘE. |

LONDÝN Městečko Happisburgh na východoanglickém pobřeží zřejmě brzy docela zmizí z mapy. Stoupající hladina Severního moře tam už pohltila 26 domů a zkáza brzy čeká i malý penzion starousedlice Diany Wrightonové.

Aralské jezero

Tento snímek je ze Somalialandu, neuznaného státu na severu Somálska v Africkém rohu. Pastevec jde kolem mrtvých ovcí. V samotném Somálsku hrozí podle OSN téměř 60 000 dětí smrt hladem kvůli trvajícím suchu.

Foto: Reuters

Sucho v ČR

POČASÍ

Aktualizováno 18.7. 2019 12:03

Déšť' vůbec nepomohl. Extrémní sucho v Česku pokračuje! MAPY

Zdroj: Profimedia

Přehled projektů zaměřené na boj se suchem v ČR

- Výsadba zeleně
- Revitalizace a renaturace vodních toků a niv
- Rybníky, mokřady nebo tůně
- Úprava koryt vodních toků za účelem zadržetí vody vč. rozlivu do krajiny
- Dešťovka pro obce
- Úpravny vody, vodovody, nové přivaděče
- Zeleň, rybníky, tůně nebo mokřady
- Program Dešťovka pro domácnosti
- Nové zdroje pitné vody (vrty) pro malé obce
- Výsadba zeleně pro malé obce

DOMŮ > PRAKTICKÝ RÁDCE

■ ■ ■ Praktický rádce

Tato sekce nabízí základní informace pro běžné situace, ve kterých se může kdokoli a kdykoli ocitnout. Najdete zde souhrn nejčastějších problémů, stručnou radu, co byste měli v té které situaci udělat a také důležité kontakty, na něž byste se měli obrátit.

K rychlé orientaci při řešení praktických problémů by měla přispět podoblast **Nejčastější otázky a odpovědi**.

V JAKÝCH SITUACÍCH SE NA NÁS MŮŽETE
OBRÁTIT?

PODÁVÁNÍ PODNĚTŮ, STÍŽNOSTÍ

PODÁVÁNÍ OPRAVNÝCH PROSTŘEDKŮ
PROTI ROZHODNUTÍ ČIŽP

PODÁVÁNÍ OZNÁMENÍ O PODEZŘENÍ ZE
SPÁCHÁNÍ PROTIPRÁVNÍHO JEDNÁNÍ,
VČETNĚ KORUPČNÍHO

<https://www.cizp.cz/>

- O SZÚ
- Centra
- Vzdělávání
- Publikace
- Povinně zveřejněné informace
- Nabídka zaměstnání
- Služby

Home » Témata zdraví a bezpečnosti

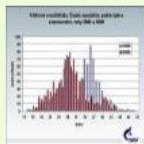
Témata zdraví a bezpečnosti

- > Aktuality
- > **Témata zdraví a bezpečnosti**
- > Autorizace a kvalita služeb v ochraně veřejného zdraví
- > Mezilaboratorní porovnávání
- > Věda a výzkum
- > Knihovna
- > Integrovaný operační program (IOP)
- > Operační program Praha - Adaptabilita
- > Fondy EHP a Norska
- > ECDC - projekt HERA
- > Mezirezortní komise
- > Ochrana osobních údajů / GDPR
- > Odkazy

Nemoci a jejich prevence

A - Z infekce

Připravenost a reakce na krizové situace.

Zdraví a životní prostředí

Zdraví, výživa, bezpečnost potravin a předmětů

Pracovní prostředí a zdraví

Podpora zdraví

Cestovní medicína

Vakcíny a očkování

Pesticidy

Kosmetické prostředky

Studie zdravotního stavu populace

Zdravotní a očkovací průkaz

Genetika

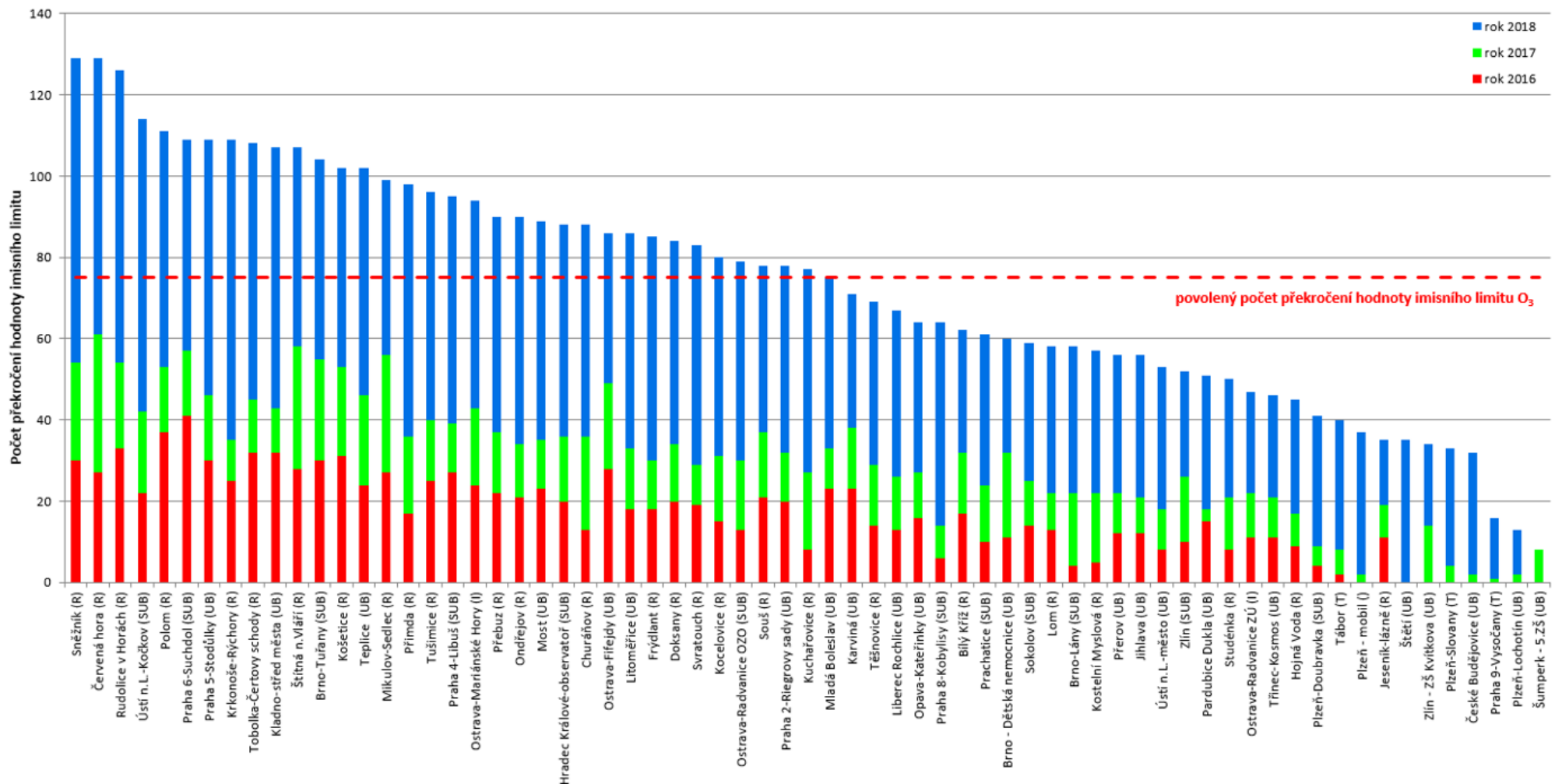

Národní

Nebezpečí

<http://www.szu.cz/>

Počet dní, kdy maximální denní 8hodinová koncentrace O_3 překročila hodnotu imisního limitu ($120 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) na stanicích AIM, 2016–2018.

Meteorologie a klimatologie

Kvalita ovzduší

Hydrologie

PŘEDPOVĚDI

AKTUÁLNÍ SITUACE

HISTORICKÁ DATA

INFORMACE PRO VÁS

O NÁS

ODKAZY

KONTAKTY

LOG-IN

:: Aktuální situace >> Stav ovzduší >> Přehled stavu ovzduší

VÝSTRAHY

Aktuálně není v platnosti výstraha, ale v nejbližších pěti dnech se mohou vyskytnout nebezpečné jevy a výstraha může být vydána později. Více informací [zde](#).

STAV OVZDUŠÍ

Přehled stavu ovzduší

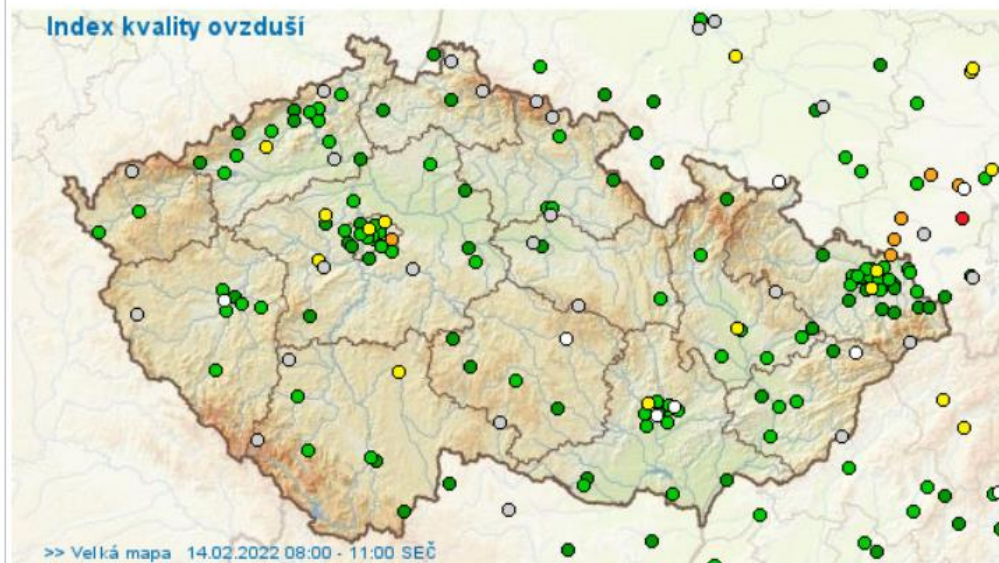
Aktuální data

▶ Ovzduší v regionech

▶ Modelování kvality ovzduší

OVZDUŠÍ

Index kvality ovzduší

Legenda

- 1A velmi dobrá až dobrá
  - 1B velmi dobrá až dobrá
  - 2A přijatelná
  - 2B přijatelná
  - 3A zhoršená až špatná
  - 3B zhoršená až špatná
  - neúplná data
  - index nestanoven
- Poznámka**
Hodnoceno z naměřených 3hodinových průměrných koncentrací SO₂, NO₂, O₃, PM₁₀, data nejsou verifikována.

>> Velká mapa 14.02.2022 08:00 - 11:00 SEČ

- Data AIM v grafech
- Lokality měření imisí
- Lok. složení srážek
- Imisní limity, legislativa
- Ovzduší v regionech
- Nejčastější dotazy

- Mapy znečištění
- Překročení imis. limitů
- Tabelární přehledy AIM
- Tabelární přehledy MIM
- Smog, situace a regulace
- Měsíční přehledy

- Aktuální hod. přehled
- Index kvality ovzduší
- Tabelární ročenky
- Grafické ročenky
- Pětiletí, OZKO
- Ventilační index

- Souhrnná evidence
- Emisní bilance
- Skleníkové plyny
- Informace o emisích
- Indikátory
- Modely kvality ovzduší

>> Individuální konzultace po telefonu

KOUPACÍ VODY

Odpad

NEMUSÍME JÍST NA STŘÍBŘE. ALE MUSÍME JÍST NA PLASTU?

Celosvětová produkce plastů se od 60. let 20. století **zdvacetinásobila**

V roce **2015** dosáhla celosvětová produkce plastů **322 milionů tun**

Očekává se, že v roce **2035** dosáhne celosvětová produkce plastů **644 milionů tun**

Evropané **denně** spotřebují **725 milionů** jednorázových **kelímků na kávu**

Podle odhadů se za **1 rok** spotřebuje v **ČR** až **20 tisíc tun** plastového nádobí

Všechny kelímky na kávu, které se za rok na světě vyrobí, by **obkroužily planetu 1360x**

<https://www.instagram.com/dostbyloplastucz/>

Schematické znázornění vlivu sociálních determinant na zdraví

Nemoc

Nemoc je stav, kdy je něco v nepořádku, kdy se určitá funkce vychyluje z běžných mezí. Nemoc lze charakterizovat jako:

- objektivní stav,
- subjektivní odraz ve vědomí,
- a také jako protipól zdraví.

Vážná nemoc představuje pro člověka vždy zátěžovou situací a klade zvýšené nároky na jeho adaptaci. Pro zdravotníka, který respektuje holistický, tedy bio-psycho-sociálně spirituální obraz nemoci, je důležité si uvědomit, že mnohdy není důležité vědět, jaký druh choroby má pacient, ale spíše jaký pacient má určitou chorobu.

Prožívání nemoci

- osobnostní zvláštnostmi nemocného
- předchozí individuální zkušenost
- momentální připravenost nemoci čelit

Stadia chování a postoje v nemoci

- **1. stadium** – setkání se s prvními zdravotními potížemi (bolest, nevolnost, nechutenství).
- **2. stadium** – stanovení vlastní diagnózy na základě předchozích zkušeností, na základě přejímání zkušeností od okolí.
- **3. stadium** – rozhodování se jak dál postupovat (spolehnout se na samoléčbu, využít domácí léčebné prostředky , vyhledat pomoc laickou, profesionální nebo paralékařskou).

Postoje nemocných k vlastnímu onemocnění

- **Racionalizace** – zdůvodňování si iracionálních motivací k jednání, snaha o falešné zdůvodnění, tzn. „namlouvání si“.
- **Simulace** – předstírání nemocí, hledání výhod, touha být středem pozornosti.
- **Disimulace** – popírání nemoci, obavy z diagnózy, obava z opuštěnosti.
- **Agravace** – zveličování příznaků nemoci, touha po pozornosti, odvádění pozornosti jinam.
- **Bagatelizace** – zlehčování příznaků nemoci, obavy z onemocnění, neochota se podrobit léčebnému režimu.

Průběh nemoci

- **Akutní:** prudce probíhající, náhle a rychle vznikající, trvá několik dnů nebo týdnů.
- **Chronický:** dlouhodobé onemocnění vyvolané opakující se příčinou nemoci, trvale působící příčinou, nedostatečnou adaptací. Probíhá měsíce a roky
- **Relativní zdraví:** je dosaženo takového stavu, kdy organismus za stálých podmínek se jeví jako zdravý. Porucha je kompenzovaná a nemocný se cítí dobře (při srdeční vadě má nemocný obtíže jen při větším funkčním zatížení).
- **Progresivní průběh:** stav nemocného se neustále zhoršuje a při postižení životně důležitých orgánů končí smrtí (zhoubné nádory, revmatoidní polyartritida).
- **Subakutní, subchronický:** označení průběhu který není jasně akutní nebo jasně chronický.
- **Smrt** nemocného může nastat v kterékoliv fázi onemocnění. Akutní onemocnění vedou většinou k úplnému uzdravení, ale může končit smrtí nebo dojde k vyléčení s následky - **neúplné zdraví**.

Průběh nemoci

- **Kompenzovaná** - dobře léčená nemoc
- **Dekompenzovaná** - nesprávně léčená, nebo nekontrolovaná nemoc
- **Remise** - příznaky nemoci téměř vymizí
- **Relaps** - nemoc jež byla v klidovém stadiu se náhle objeví
- **Recidiva** - náhlé propuknutí nemoci bez příznaků a její opakování
- **Exacerbace** –zhoršení, znovuvzplanutí nemoci

NEMOC

JAKO DĚJ MAJÍCÍ ZAČÁTEK, PRŮBĚH A KONEC

Rozsah nemoci

- lokalizovaná
- generalizovaná

Příznaky nemoci

Symptom – příznak chorobného stavu

- zjišťují se za živa
- výrazné x nevýrazné
- nespecifické x specifické
- místní x celkové

Syndrom = souběh → *syn-* společně, *-dromos* - běh

- soubor symptomů charakteristických pro určité onemocnění

Příčina nemoci

- **zevní**

- fyzikální
- chemické
- hypoxie
- biologické (mikrobiální)
- poruchy výživy
- psychogenní

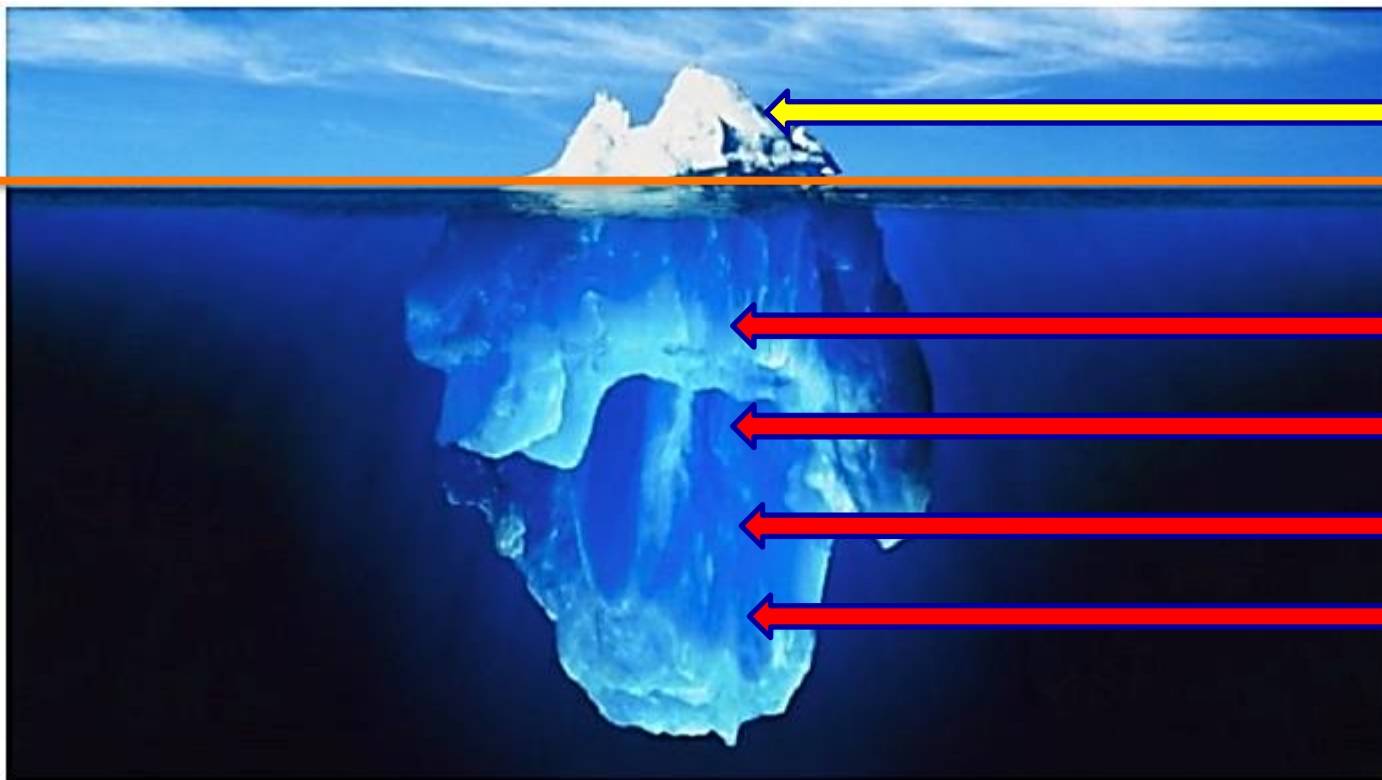
- **vnitřní** (dispozice – náklonnost x rezistence – odolnost)

- genetické

- **kombinace**

- imunitní
- stárnutí organismu

Fenomén ledovce

Osoby nemocné ošetřované ve zdravotnických zařízeních

Osoby nemoc nevnímající nebo ignorující

Latentní formy nemoci

Osoby se sníženou kvalitou zdraví

Potenciálně nemocní

Názvosloví nemocí

- Odborná terminologie slouží k označení nejrozmanitějších nozologických jednotek, syndromů, patologických jevů, anomálií, odchylek od normy, reakcí organismu na poruchu homeostázy
- Aby došlo k vyrovnání mezinárodních jazykových rozdílů → standardní názvosloví

Klasifikace nemocí

- pevný systém
- nemoci jsou seskupeny do tříd, skupin a podskupin
- Mezinárodní klasifikace nemocí, úrazů a příčin smrti
- V ČR je 10. revize (21 kapitol)
- <http://www.uzis.cz/cz/mkn/index.html>

Shrnutí - Nemoc

- Je pro většinu lidí náročná životní situace
- (vnímaná jako nepříjemná, obtížně zvládnutelná, či nezvládnutelná)
- Mění styl navyklého života a obvyklý denní stereotyp, omezuje v běžných zvyklostech
- Snižuje výkon
- Zabraňuje výkonu povolání
- Omezuje společenské kontakty
- Způsobuje změny v emocích (náladovost, plačtivost, mrzutost) a poruchy spánku. Intenzita nemusí odpovídat závažnosti příznaků.

- Být impulsem k nalezení klidu a vyrovnanosti
- Být důvodem ke snažení být lepší ke svému okolí
- vést člověka k citlivějšímu vnímání, toleranci a pokoře
- K bilancování dosavadního života, urovnání hodnotového žebříčku
- Zvolnění životního tempa, volba zdravého životního stylu, potlačení rizikového chování

ukol

Nastudovat

– <https://zdravi2030.mzcr.cz/zdravi-2030-analyticka-studie.pdf>